

Vergaderjaar 2010–2011

24 515

Preventie en bestrijding van stille armoede en sociale uitsluiting

Nr. 195

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 december 2010

Met deze brief bied ik u de monitor betalingsachterstanden 2010 aan.¹

Aanleiding

In 2008 heeft het vorige kabinet opdracht gegeven voor het uitvoeren van twee onderzoeken om meer inzicht te krijgen in de achtergrondkenmerken van huishoudens met een (mogelijke) schuldenproblematiek.

- Het eerste onderzoek is de monitor betalingsachterstanden. Deze monitor is drie keer op eenzelfde manier uitgevoerd. De 0-meting² is in november 2008 aan u gezonden en de 1-meting³ in december 2009. De voorliggende monitor is de 2-meting uitgevoerd in 2010. Het doel van de monitor is aan te geven hoe groot het aantal huishoudens met betalingsachterstanden vanwege financiële redenen is en wat de kenmerken van de betalingsachterstanden en huishoudens zijn. Uit de monitor kan **niet** worden opgemaakt wat de oorzaken zijn van de betalingsachterstanden vanwege financiële redenen. Ook kan **niet** uit de monitor betalingsachterstanden worden afgeleid hoeveel huishoudens (een risico op) problematische schulden hebben.
- Het tweede (verdiepende) onderzoek om meer inzicht te krijgen in de achtergrondkenmerken van huishoudens met een (mogelijke) schuldenproblematiek, geeft wel inzicht in het aantal huishoudens met (een risico op) problematische schulden en de belangrijkste oorzaken die daaraan ten grondslag liggen. In oktober 2009 heeft uw Kamer dit onderzoek «huishoudens in de rode cijfers»⁴ ontvangen. Dit onderzoek is te beschouwen als een nulmeting. In 2012 ontvangt u een vervolgmeting.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2008/09, 24 515, nr. 143.

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2009/10, 24 515, nr. 171.

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2009/10, 24 515 nr. 161.

Conclusie en aanpak

Het aantal huishoudens met minimaal één van de onderscheiden vormen van betalingsachterstanden (achterstallige rekeningen om financiële redenen, krediet of lening, afbetalingsregeling, vaak of regelmatige roodstand en creditcardschulden) bedraagt in 2010 1,89 miljoen. Gerelateerd aan het totaal van ruim 7,1 miljoen huishoudens is dit 26,7% van alle huishoudens. Ten opzichte van 2009 (1,8 miljoen huishoudens) betekent dit een stijging van 1,9%.

Ten opzichte van 2008 (1,9 miljoen huishoudens) is het aantal huishoudens met betalingsachterstanden licht gedaald. De daling die in de monitor 2009 zichtbaar werd ten opzichte van 2008 heeft zich niet doorgezet.

Bij gemeenten ligt de verantwoordelijkheid voor schuldhulpverlening. Zij kunnen op lokaal niveau maatwerk bieden. De uitkomsten van de monitor betalingsachterstanden geven gemeenten handvatten om hun (preventie-)beleid gericht vorm te geven.

Ik zal gemeenten met een ondersteuningsprogramma helpen bij de verbetering van hun schuldhulpverlening vooruitlopend op de implementatie van het wetsvoorstel gemeentelijke schuldhulpverlening. Daarvoor zijn middelen gereserveerd uit de tijdelijke extra middelen schuldhulpverlening die het kabinet beschikbaar heeft gesteld voor de periode 2009 – 2011 in verband met de gevolgen van de economische crisis. Daarbij zal ik mij de komende periode inzetten om partijen, onder wie (koepels van) schuldeisers en werkgevers(organisaties) bij elkaar te brengen en ze te stimuleren hun maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen.

De vorige minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft in zijn brief van 4 juni 2010¹ toegezegd u te informeren over de inzet van doelgerichte communicatieactiviteiten. Preventie is een belangrijk onderdeel van het hierboven genoemde ondersteuningsprogramma voor gemeenten. Daarom wordt deze toezegging in het ondersteuningsprogramma verder uitgewerkt.

Belangrijkste resultaten

Hieronder wordt dieper ingegaan op de resultaten van de monitor betalingsachterstanden 2010.

Vorm van betalingsachterstand 2010	Aantal huishoudens 2010 en aandeel huishoudens %
Achterstallige rekeningen (om financiële redenen)	De afgelopen 12 maanden 534 000 (7,5%) op dit moment 273 000 (3,8%)
Kredietverschaffing en leningen (exclusief hypotheke)	1 044 000 (14,7%)
Afbetalingsregelingen	De afgelopen 12 maanden 323 000 (4,6%) op dit moment 184 000 (2,6%)
Rood staan	987 000 in de afgelopen 12 maanden (13,9%)
Creditcard	102 000 (1,4%) met op dit moment een gespreide afbetalingsregeling

De onderzoekers geven als mogelijke verklaringen voor de toename van betalingsachterstanden ten opzichte van 2009:

- Het «appeltje voor de dorst» dat huishoudens in betere tijden hebben opgebouwd raakt op, betalingsachterstanden kunnen het gevolg zijn.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2009/2010, 24 515, nr. 189.

- In 2009 kan er sprake zijn geweest van het uitstellen van bepaalde grotere uitgaven die in 2010 wel zijn gedaan.

In de monitor wordt een relatie gelegd tussen kenmerken van huishoudens (inkomen, leeftijd, huishoudensamenstelling, opleidingsniveau, etniciteit en tijdsbesteding/positie op de arbeidsmarkt) en het optreden van betalingsachterstanden vanwege financiële redenen.

De monitor biedt de gemeenten handvatten om hun beleid op lokaal niveau m.b.t. onder andere het voorkomen betalingsachterstanden en problematische schulden te ontwikkelen. Het voorgaande laat onverlet dat mensen uiteraard in eerste instantie zelf verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van betalingsachterstanden en problematische schulden. Ik zal de monitor betalingsachterstanden door middel van de Verzamelbrief actief onder de aandacht van gemeenten brengen.

De staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
P. de Krom